

הנחיות נציב שירות המדינה	הגבלות לאחר פרישה
תאריך: י"ג באלול התש"פ, 2 בספטמבר 2020 מספר הנחיה: 4.5	אופן הטיפול בבקשות למתן היתר - הגבלות לאחר פרישה

אופן הטיפול בבקשות למתן היתר לפי חוק שירות הציבור **(הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969**

1. מבוא

א. הנחיה זו עוסקת בפן הפרוצדורלי והיישומי של הליך הטיפול הנעשה על-ידי הלשכות המשפטיות במשרדי הממשלה מול הלשכה המשפטית בנציבות שירות המדינה (להלן - "נש"מ"), בנוגע לבקשות של עובדים הפורשים משירות המדינה לקבלת היתר לקיצור תקופת הצינון החלה עליהם על-פי סעיף 4 לחוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969 (להלן - "חוק הצינון" או "החוק").

ב. ההנחיה נועדה לשמש כלי עזר נוסף להוראות החוק והתקנות מכוחו, להוראות הנוהל המפורטות בפרק משנה 43.6 לתקשי"ר ולהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1711 בנושא גיבוש עמדת המדינה בנוגע לתקופת הצינון הראויה לפורשים משירות הציבור (להלן - "הנחיית היועץ"), והכל במטרה לסייע בהסדרת אופן הטיפול בבקשות לקיצור תקופת הצינון כאמור, המוגשות לוועדה למתן היתרים בהתאם לסעיף 11 לחוק (להלן - "הוועדה").

2. המסגרת הנורמטיבית

א. בחוק הצינון נקבעו מספר הגבלות שונות, חלקן למשך תקופה קצובה וחלקן לצמיתות, אשר חלות על עובדי ציבור לאחר פרישתם משירות הציבור. הנחיה זו מתייחסת בעיקר למגבלה הקבועה בסעיף 4 לחוק, שמכוחו מוטלת תקופת צינון בת שנה אחת על עובדי ציבור לאחר פרישתם משירות הציבור, וכן לאופן הטיפול בבקשות המוגשות לוועדה לפי סעיף זה.

סעיף 4 לחוק הצינון - איסור עבודה או טובת הנאה בעסקים שהיו בטיפולו של עובד הציבור

ב. בסעיף 4 לחוק הצינון נקבע איסור על קבלת זכות במהלך שנה ממועד הפרישה משירות הציבור (להלן: "תקופת הצינון"), כדלקמן:

"(א) מי שפרש משירות הציבור ובתפקידו בשירות הציבור היה מוסמך להחליט על-פי שיקול דעתו על הענקת זכות לאחר, או להמליץ על הענקת זכות כאמור, או שהיה ממונה על עובד אחר בשירות הציבור המוסמך כאמור, לא יקבל זכות מאדם שנזקק במהלך עסקיו להחלטתו בתחום הסמכות האמורה.

(ב) לעניין סעיף זה, אין נפקא מינה -

(1) אם העובד שפרש היה מוסמך לבדו או ביחד עם אחרים;

(2) אם ההחלטה או ההמלצה היא על הענקת זכות או על קביעתה;

(3) אם ההחלטה הייתה דרך הסכם או כמעשה של רשות;

(4) אם הזכות שקיבל העובד שפרש היא משרת שכיר בשירותו של האדם

שהיה נזקק להחלטה או להמלצה, או שלא כשכיר אלא בדרך של התקשרות

עם אותו אדם לשירות לתקופה מסויימת או בלתי מוגבלת, או אם היא זכות

בעסק שנזקק להחלטתו או להמלצתו או שלטובתו החליט או המליץ;

הגבלות לאחר פרישה	 הנחיות נציב שירות המדינה
אופן הטיפול בבקשות למתן היתר - הגבלות לאחר פרישה	תאריך: י"ג באלול התש"פ, 2 בספטמבר 2020 מספר הנחיה: 4.5

(5) אם הזכות נתקבלה כאמור בפסקה (4) על-ידי העובד עצמו שפרש או על-

ידי קרובו.

(ג) סעיף זה לא יחול בכל אחד המקרים האלה:

(1) עברה שנה מיום פרישתו של העובד;

(2) הוועדה שהוקמה לפי סעיף 11 אישרה שעברו שנתיים מיום גמר טיפולו

של העובד בהחלטה או בהמלצה;

(3) ניתן היתר לפי חוק זה לקבלתה של הזכות".

במסגרת סעיף 4 לחוק, נאסר על פורש שהיה מוסמך במסגרת תפקידו בשירות הציבור, להחליט או להמליץ על-פי שיקול דעתו על הענקת זכות לאחר, מלקבל במהלך השנה הראשונה שלאחר מועד פרישתו, זכות מאדם שנוזק במהלך עסקיו להחלטתו בתחום הסמכות שבידיו.

ג. תכליתה של המגבלה שנקבעה בסעיף 4 לחוק, אשר באה למנוע חשש לפגיעה בטוהר המידות, היא כפולה - הן למנוע את החשש שעובד ציבור ינצל בתקופת שירותו את מעמדו וכוחו לטובת קידום ענייניו האישיים אצל הגורם שאליו הוא מבקש לעבור לאחר פרישתו, כאשר מתוקף תפקידו הציבורי הוא בעל הסמכות להחליט או להמליץ בענייניו של אותו גורם, והן למנוע את החשש מניצול קשרים אישיים לאחר הפרישה לצורך קידום ענייניו של הגורם שאליו עבר העובד (וע' 1046/05 **יובל וכלבסקי נ' נציבות שירות המדינה**, תק-מח 10706 (1)2006).

ד. ברוח זו, בחינת תחולתו של סעיף 4 לחוק הצינון נעשית לאור סמכויותיו הפוטנציאליות של העובד הפורש, כמו גם סמכויות פוטנציאליות של הכפופים לו, ולא רק לפי תפקודו בפועל. בהתאם לאמור, הוראת החוק אינה מתייחסת רק להחלטות או המלצות שהתקבלו בפועל אלא גם לפוטנציאל ההחלטות שהיה לעובד הציבור או לכפופים לו, כלפי האדם או הגורם ממנו מבקש הוא לקבל זכות, כמשמעותה בחוק, לאחר הפרישה (וע' 6031/03 **ניר גלעד נ' מדינת ישראל - נציבות שירות המדינה**; וע' 9057/04 **אופיר קרני נ' נציבות שירות המדינה** (לא פורסם)).

ה. בד בבד, כמפורט לעיל, סעיף 4(ג) לחוק הצינון מסייג את תחולת הסעיף בהתקיים אחת משלוש החלופות: חלוף שנה ממועד פרישתו של העובד משירות המדינה; מתן אישור של הוועדה הפועלת מכוח סעיף 11 לחוק כי חלפו שנתיים מיום גמר טיפולו של העובד בהחלטה או בהמלצה הנוגעת לגורם שממנו עתיד לקבל זכות; מתן היתר מאת הוועדה לפי החוק לקבלת הזכות במהלך תקופת הצינון.

ו. יודגש, כי באשר לחלופה השנייה הקבועה בסעיף 4(ג)2 לחוק, מוטלת חובה על העובד לפנות לוועדה לקבלת אישור על כך שחלפו שנתיים ממועד גמר טיפולו בעניינים הנוגעים לגורם שממנו עתיד לקבל זכות לאחר פרישתו.

ז. כאמור לעיל, בהתקיים אחת מן החלופות המנויות בסעיף 4(ג) לחוק, מסויגת תחולתו של סעיף 4 לחוק הצינון. מעבר לכך, סעיף 4 לחוק הצינון אינו חל גם במקרה שבו חלפו שנתיים או יותר ממועד מעברו של העובד הפורש לתפקיד אחר בשירות המדינה, שבמסגרתו לא היו לו או

 הנחיות נציב שירות המדינה	הגבלות לאחר פרישה
תאריך: י"ג באלול התש"פ, 2 בספטמבר 2020 מספר הנחיה: 4.5	אופן הטיפול בבקשות למתן היתר - הגבלות לאחר פרישה

לעובדים הכפופים לו כל סמכות לקבל החלטה או המלצה כלפי אותו גורם שממנו הוא מבקש לקבל זכות לאחר הפרישה.

הגבלות נוספות שנקבעו בחוק הצינון:

ח. בסעיף 2 לחוק הצינון נקבע איסור ללא מגבלת זמן (לצמיתות), כדלהלן:
"מי שטיפל אגב מילוי תפקידו בשירות הציבור, בעניין פלוני של אדם פלוני, לא ייצג אחרי פרישתו מהשירות את האדם באותו עניין כלפי המוסד של שירות הציבור שבו שירת".

בסעיף זה נקבעה הגבלה על ייצוג אדם מסוים, באותו עניין מסוים שהיה בטיפולו של המייצג במסגרת תפקידו בשירות הציבור, כלפי המוסד שבו שירת בשירות הציבור.

ט. בסעיף 3 לחוק נקבע איסור על ייצוג לפני מי שהיה כפוף למייצג ערב פרישתו משירות הציבור:
"מי שפרש משירות הציבור וערב פרישתו היה נמנה עם סוגי עובדים ששר המשפטים, באישור ועדת העבודה של הכנסת, קבע בתקנות לעניין חוק זה בהתחשב עם אופי תפקידם - לא ייצג אדם לפני עובד בשירות הציבור שהיה כפוף לו ערב פרישתו, ולא יבקש ממנו להעניק זכות לו עצמו ולצורך עסקו, בין בהסכם ובין כמעשה של רשות, כשההענקה מסורה לשיקול דעתו של אותו עובד; והוא, כל עוד לא עברה שנה אחת מהיום שבו פסקו יחסי הכפיפות".

בהתאם לתקנות שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה) (איסור ייצוג), התשל"ו-1975, הגבלה זו חלה על מי שפרש מהשירות והיה מדורג באחת מחמש הדרגות העליונות של הדירוג המנהלי או של דירוג מקצועי אחר בשירות המדינה, או שמשכורתו אינה נמוכה מן הדרגה החמישית מבין הדרגות העליונות בדירוג המנהלי, והתקיים בו אחד מהתנאים הבאים:

1) היה מוסמך לתת החלטה - לבדו או עם אדם אחר - בקשר לעסקה, או לתת רישיון, היתר, פטור, מענק או זכות אחרת;

2) היה מוסמך ליתן המלצה או חוות דעת - לבדו או עם אדם אחר - בקשר לדבר האמור בסעיף א' לעיל;

3) היה ממונה על עובד בשירות המוסמך לתת החלטה, המלצה או חוות דעת כאמור. המגבלה האמורה חלה למשך שנה מיום פרישתו של העובד.

י. בסעיפים 5א ו-5ב לחוק הצינון, נקבעו הגבלות נוספות לאחר פרישה על בעלי תפקידים מסוימים ברשות אכיפת חוק או איסוף מודיעין. הגבלות אלה אוסרות על הפורשים מתפקידים אלה, לקבל זכות מגורם שלגביו הופעלה סמכות אכיפה לפי דין, בידי רשות אכיפת חוק או איסוף מודיעין, אם לפורש היה קשר להפעלתה, וזאת במשך שלוש שנים ממועד סיום התפקיד. בנוסף, ממונה על הגבלות לאחר פרישה ברשות, כמשמעותו בחוק, רשאי להטיל על פורש שמילא תפקיד באותה רשות הגבלות או איסורים נוספים בתקופה זו. כמו כן, החוק מטיל חובה על פורשים כאמור, לדווח על קבלת עבודה או טובת הנאה בעסק, במשך תקופה של שלוש שנים מהמועד שבו חדל הפורש למלא את תפקידו ברשות אכיפת חוק או איסוף מודיעין. לפי סעיף 5ג לחוק, עובד שמילא תפקיד ברשות אכיפת חוק או איסוף מודיעין, רשאי לפנות לוועדה בבקשה למתן היתר לקבלת זכות שחל עליו איסור לקבלה כאמור לעיל, או פטור מהגבלה או מאיסור שהוטלו עליו לפי החוק.

 הנחיות נציב שירות המדינה	הגבלות לאחר פרישה
תאריך: י"ג באלול התש"פ, 2 בספטמבר 2020 מספר הנחיה: 4.5	אופן הטיפול בבקשות למתן היתר - הגבלות לאחר פרישה

יא. על עובדים שמילאו את תפקידם בשירות הציבור בחוץ-לארץ חלה המגבלה שנקבעה בסעיף 6 לחוק, ולפיה:

"מי שמילא תפקיד בשירות הציבור בחוץ-לארץ, לא יעשה, ללא היתר לפי חוק זה אחד הדברים המנויים להלן בארצות שבהן מילא את תפקידו תוך שנתיים לפני שגמר אותו, אלא אם עברו שנתיים לאחר שגמר אותו, והם:

- (1) קבלת משרה, תפקיד או עבודה כשכיר, או שלא כשכיר אלא בדרך של התקשרות לתקופה מסוימת או בלתי מוגבלת מראש;
- (2) רכישת זכות בעסק או קבלתה בדרך אחרת".

יב. יצוין, כי גם לעובדים שעליהם חלה המגבלה הקבועה בסעיף 6 לחוק, עומדת האפשרות להגיש בקשה למתן היתר מהוועדה למתן היתרים, בהתאם לחוק.

יג. בהתאם לתקנות שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה) (סדרי דין בוועדה), התשל"א-1971 (להלן - "תקנות שירות הציבור"), נציב שירות המדינה הוא המשיב לבקשות למתן היתר המוגשות לוועדה על-ידי עובדים הפורשים משירות המדינה.

יד. יודגש, כי בהתאם לסעיף 8 לחוק הצינון, עבירה על ההוראות והמגבלות שנקבעו בחוק הינה עבירה פלילית, שדינה - מאסר ששה חודשים.

3. אופן הטיפול בבקשות המוגשות לפי סעיף 4 לחוק הצינון

מניעת החשש לניגוד עניינים:

א. בכדי למנוע חשש לניגוד עניינים במהלך מילוי התפקיד בשירות המדינה, נקבעו בפסקה 43.627 בתקשי"ר הוראות המנחות את העובד כיצד עליו לפעול במסגרת תפקידו, כאשר הוא מקבל הצעה לקבלת זכות מגורם מחוץ לשירות המדינה, כדלקמן:

"עובד אשר שוקל לקבל הצעת עבודה, תפקיד או כל זכות אחרת (להלן - "הזכות") מגורם מחוץ לשירות המדינה ו/או החל לנהל מגעים לקבלת זכות כאמור, ובמסגרת תפקידו בשירות המדינה הוא מוסמך להחליט או להמליץ על הענקת זכות לאותו גורם, או שהוא ממונה על עובד המוסמך כאמור, ידווח לאלתר לממונה עליו וליועץ המשפטי של המשרד אודות ההצעה שקיבל ויימנע מכל טיפול, במישרין או בעקיפין, בענייניו של אותו גורם, אלא אם קבע היועץ המשפטי אחרת, מטעמים שיירשמו".

עובד שדחה הצעה לקבלת זכות כאמור לעיל, נדרש לדווח על כך לממונה עליו, אשר ישקול אם קיים הצורך בקבלת חוות דעתו של היועץ המשפטי של המשרד בעניין.

ב. על האחראי והיועץ המשפטי של המשרד להביא לידיעת העובד את עיקרי הוראות חוק הצינון כמפורט בתקשי"ר ובהנחיה זו, ולהנחות את העובד כיצד עליו לפעול עד למועד פרישתו משירות המדינה ביחס לגורם שממנו הוא מעוניין לקבל זכות לאחר הפרישה, וזאת על מנת למנוע חשש לניגוד עניינים בתקופה זו. יודגש, כי על ההנחיות בעניין זה להיות מפורשות וכתב ועל דעת היועץ המשפטי של המשרד, ואין להסתפק לעניין זה בהודעת העובד או במתן הנחיה בעל פה (ר' לעניין זה ההנחיות המפורטות להלן לעניין תנאי "הצינון הפנימי").

הגבלות לאחר פרישה	 הנחיות נציב שירות המדינה
אופן הטיפול בבקשות למתן היתר - הגבלות לאחר פרישה	תאריך: י"ג באלול התש"פ, 2 בספטמבר 2020 מספר הנחיה: 4.5

פניה מקדמית בנוגע לבירור שאלת תחולת חוק הצינון על עובד הפורש:

ג. בהתאם לפסקה 43.632 לתקשי"ר, עובד המבקש לפרוש משירות המדינה רשאי לפנות לאחראי וליועץ המשפטי במשרד שבו הוא מועסק, לקבלת מידע אודות הוראות החוק ולבירור מקדמי בנוגע לשאלת תחולת ההגבלות שנקבעו בחוק על עניינו.

ד. על היועץ המשפטי של המשרד לבחון את נסיבות עניינו של העובד הפורש ולגבש את חוות דעתו **בכתב** לעניין תחולת הוראות החוק בעניינו, ובפרט ההגבלה שנקבעה בסעיף 4 לחוק. במקרה שנמצא כי לעובד הפורש וכן לעובדים הכפופים לו לא הייתה כל סמכות החלטה או המלצה כלפי הגורם ממנו הוא מבקש לקבל זכות לאחר פרישתו, ואין כל ספק שסעיף 4 לחוק אינו חל בעניינו של העובד הפורש, ינחה היועץ המשפטי את העובד בהתאם ויפנה אותו לשאר ההגבלות שנקבעו בחוק. בכל מקרה בו הייתה לעובד הפורש או לעובדים הכפופים לו סמכות החלטה או המלצה כלשהיא ביחס לגורם ממנו הוא מבקש לקבל זכות לאחר פרישתו, וכן בכל מקרה של ספק בדבר תחולת סעיף 4 לחוק על העובד הפורש, יש לפנות ליועץ המשפטי לנציבות שירות המדינה ולבקש את אישורו לחוות הדעת של המשרד. לגבי עובדים בכירים הנמנים על דרג בכיר א' ודרג בכיר ב' בהתאם להנחיית היועץ - יש לפנות בכל מקרה ליועץ המשפטי לנציבות שירות המדינה לצורך אישורו לחוות הדעת של המשרד. במקרים כאמור, חוות הדעת של היועץ המשפטי של המשרד לא תובא בפני העובד הפורש, אלא לאחר אישורה על-ידי היועץ המשפטי לנציבות שירות המדינה.

ה. פניית המשרד ליועץ המשפטי לנציבות שירות המדינה לבירור תחולת החוק כאמור, תכלול את הפרטים הבאים:

- (1) חוות דעת משפטית סדורה מאת היועץ המשפטי במשרד, המתייחסת לתחולת הוראות החוק, ובפרט שאלת תחולת סעיף 4 לחוק הצינון על עניינו של העובד;
- (2) תיאור תפקידו של העובד וסמכויותיו, ובכלל זה פירוט סמכויות החלטה או המלצה למתן זכות שהיו לו כלפי הגורם ממנו הוא מבקש לקבל זכות לאחר הפרישה, וזאת אף אם לא התקבלו בפועל החלטות או המלצות כאמור;
- (3) פירוט המידע העובדתי על כלל ממשקי העבודה, לרבות החלטות והמלצות, התכתבויות, ישיבות וכד', שקיבל העובד במסגרת תפקידו בשירות המדינה, כלפי הגורם שממנו אמור לקבל זכות לאחר הפרישה. לעניין זה יש להפריד בין הממשקים שהיו לעובד במהלך עבודתו בשנתיים האחרונות, לבין אלה שהיו בתקופה שקדמה לכך;
- (4) על הפירוט להתייחס לכמות ולמהות הממשקים, פירוט ההחלטות או ההמלצות שהתקבלו, היקף הסמכות ושיקול הדעת שניתן בידי העובד במסגרת זו, מועדי גמר הטיפול בכל עניין, וכיוצ"ב.

(5) ככל הניתן, יש לצרף מסמכים רלבנטיים המעידים על המפורט לעיל.

עמדה מוקדמת (פרה-רולינג) באשר לבקשה לקבלת היתר:

ו. בהתאם לפסקה 43.634 לתקשי"ר, במקרים שבהם נקבע כי סעיף 4 לחוק הצינון חל על עניינו של העובד, רשאי העובד, טרם הגשת בקשה למתן היתר לוועדה, לפנות באמצעות היועץ המשפטי במשרד שבו מועסק אל היועץ המשפטי לנציבות שירות המדינה, בבקשה לקבלת עמדה מוקדמת של נציב שירות המדינה ביחס לבקשתו לקיצור תקופת הצינון.

 הנחיות נציב שירות המדינה	הגבלות לאחר פרישה
תאריך: י"ג באלול התש"פ, 2 בספטמבר 2020 מספר הנחיה: 4.5	אופן הטיפול בבקשות למתן היתר - הגבלות לאחר פרישה

- ז. מטרתו של הליך זה היא לאפשר בירור של מלוא העובדות הנוגעות לבקשת העובד לקיצור תקופת הצינון וגיבוש עמדת נציב שירות המדינה ביחס לבקשה בטרם הגשתה לוועדה למתן היתרים. זאת, על מנת ליעל ולקצר את ההליך והבירור העובדתי בפני הוועדה, ולהבטיח כי יובאו בפני הוועדה מלוא העובדות הנדרשות לצורך החלטתה בבקשה כאמור. הליך זה אף מאפשר לעובד הפורש לדעת מבעוד מועד מהי תהיה עמדת נציב שירות המדינה בפני הוועדה למתן היתרים ביחס לבקשתו למתן היתר.
- ח. יש לכלול בפנייה לקבלת עמדה מוקדמת של נציב שירות המדינה כאמור לעיל, את הפרטים והמסמכים הבאים:
  - 1) טיוטת בקשה למתן היתר לפי סעיף 4(ג) לחוק הצינון, כשהיא ערוכה בהתאם לתקנות שירות הציבור;
  - למען הנוחות, מצ"ב כנספח א', תבנית בקשה למתן היתר לפי סעיף 4(ג) לחוק, הכוללת את עיקרי הפירוט הנדרש בבקשה.**
  - 2) התייחסות המשרד לעובדות המפורטות בטיוטת הבקשה ואישורן על-ידי הגורם הרלוונטי במשרד;
  - 3) מסמכים רלוונטיים לבקשה בנוגע להחלטות או להמלצות שטופלו על-ידי העובד, או העובדים הכפופים לו, כלפי הגורם שממנו עתיד לקבל זכות, וכן, כל מסמך נוסף הנוגע לעובדות העולות מהבקשה;
  - 4) תיאור תפקיד העובד בשירות המדינה ופירוט סמכויותיו;
  - 5) עמדת הלשכה המשפטית של המשרד ביחס לבקשה. בין היתר, יש להתייחס לשאלת קיצור תקופת הצינון וכן לסוגיית קיומה של תקופת צינון פנימי ככל שהנושא רלוונטי לבקשה. ככל שבהתאם לעמדה זו חלה על העובד תקופת צינון פנימי, יש לצרף את הסדר ניגוד העניינים שעליו חתום העובד או ההנחיות בכתב שניתנו לעובד בזמן אמת בנושא זה. לעניין זה, ראו סעיף 4 להלן בדבר בחינת קיומה של תקופת צינון פנימי.
- ט. לאחר בחינת העניין כאמור, תימסר לעובד עמדתו של נציב שירות המדינה בנוגע לבקשתו לקיצור תקופת הצינון. עמדה זו תובא מאוחר יותר במסגרת תגובה מפורטת שתוגש לוועדה בתגובה לבקשת העובד לקבלת היתר.
- י. **למען הסר ספק יודגש, כי הסמכות למתן היתר או לקיצור תקופת הצינון הקבועה בחוק נתונה לשיקול דעת הוועדה למתן היתרים בלבד.**

4. תנאי "הצינון הפנימי"

- א. תקופת צינון פנימי היא, למעשה, פרק הזמן שלפני מועד פרישתו של עובד משירות המדינה, אשר בו הפורש אינו עוסק במסגרת תפקידו הציבורי בכל עניין הנוגע לגורם שממנו הוא מבקש לקבל זכות, וזאת על-פי הסדר ניגוד עניינים או הנחיות מפורשות שנקבעו מראש. סוגיית הצינון הפנימי לא עוגנה מפורשות בחוק והיא פרי פסיקתה של הוועדה למתן היתרים, כאחד השיקולים למתן ההיתר או לקיצור תקופת הצינון.
- ב. עם זאת, בהתאם להנחיית היועץ, בכדי לקבוע קיומה של תקופת צינון פנימי בעניינו של עובד, יש לבחון אם הצינון הפנימי נעשה באופן פורמאלי (בכתב) ובזמן אמת, וכן אם הדבר נעשה על דעת הממונים על העובד ובתיאום עם הייעוץ המשפטי של המשרד שבו מועסק העובד.

הגבלות לאחר פרישה	 הנחיות נציב שירות המדינה
אופן הטיפול בבקשות למתן היתר - הגבלות לאחר פרישה	תאריך: י"ג באלול התש"פ, 2 בספטמבר 2020 מספר הנחיה: 4.5

- ג. דרישת הפורמאליות של תקופת צינון פנימי מחייבת עריכת הסדר ניגוד עניינים או הנחיות בכתב על מנת לנטרל את החשש לניגוד עניינים פוטנציאלי בין תפקידו של העובד בשירות המדינה לבין הגורם שממנו עתיד לקבל את התפקיד שהוצע לו.
- ד. על התנאים המנויים לעיל להכרה בצינון הפנימי, עמדה הוועדה למתן היתרים וקבעה, בין היתר, את הדברים הבאים:

"מכל מקום, נושא הצינון הפנימי לכשעצמו איננו נושא פשוט, הוא לא עוגן במפורש בחוק אלא הוא פרי התפתחות שחלה במשך השנים במסגרת פסיקת הוועדה והוא מעורר תהיות ושאלות לא מעטות. אולם, הנחיית היועמ"ש בנדון מציינת כתנאי לכך שהדבר ייעשה בהתאם להוראות התקשי"ר בתיאום ובהסכמת הממונה והייעוץ המשפטי של שירות הציבור שבו משרת העובד. בהנחיית היועץ מצוין כי ככל שמדובר בצינון פנימי שנעשה באופן לא פורמאלי, חובת ההוכחה שהעובד היה בצינון פנימי מוטלת עליו. כעולה מהאמור, בהנחיית היועץ עצמה, תקופת צינון פנימית ממושכת עלולה לפגוע בתפקידו של המבקש בשירות המדינה ואף לייצר אבטלה סמויה ובנוסף עליו ללבוש צורה של מעין הסדר ניגוד עניינים. ברור מאליו שגם על-פי הוראות התקשי"ר על הסדר כזה, להיות מתועד בזמן אמתי בכתב ולפרט באיזה עניינים יימנע הפורש מלטפל ולמי יעברו סמכויותיו במהלך תקופת הצינון הפנימית. בעניינו מדובר ברף מינימלי שככל שאיננו מתקיים לא ניתן להכיר בדיווח בדיעבד על הנחיה בעל-פה כעונה אחר דרישת ההנחיות הרלבנטיות בעניין" (ו"ע 10899-06-19 עמית נ' משרד האוצר).

- ה. בעניין אחר קבעה הוועדה את הדברים הבאים:

"אותם קשיים מחייבים, לשיטתנו, הקפדה לפחות במישור הצורני על תהליך הצינון הפנימי במובן זה שהאחרון צריך לכלול אישור מפורש בזמן אמתי של הממונה על הפורש ושל היועץ המשפטי של היחידה אשר ילבש צורה של הסדר ניגוד עניינים שתכליתו להבטיח נתק מוחלט בין המבקש לבין הגוף שאליו הוא עתיד לעבור, כעולה גם מהוראות התקשי"ר שציטט חברנו", וגם, "לפיכך, יש לטעמנו להקפיד הקפדה יתרה גם בדרישה הפורמאלית. אמנם ייתכנו מצבים חריגים שבהם יעלה בידי העובד להראות כי התקיים הסדר ניגוד עניינים בפועל תוך הפנייה למסמכים ולתיעוד מזמן אמיתי. אולם, לא אלה פני הדברים בענייננו, שכן המסמך היחיד הינו אותה הודעת דוא"ל שאינה מציינת כי המבקש לא תידרש במישרין או בעקיפין לכל עניין אחר שבטיפולו של המשרד" (ו"ע 56632-06-19 רצ'ולסקי נ' נציבות שירות המדינה).

- ו. כעולה מהנחיית היועץ ופסיקת הוועדה, בכדי להכיר בתקופת "צינון פנימי" כאחד השיקולים לקיצור תקופת הצינון, יש למלא אחר התנאים המפורטים להלן:
- 1) דרישת הפורמאליות - יש לערוך לעובד הסדר ניגוד עניינים או למסור לו הנחיות מפורשות בכתב ולתעדן בזמן אמתי, באופן שיבטיח את הימנעותו מכל קשר ישיר או עקיף במסגרת תפקידו, כך שיהיה "נתק מוחלט", עם הגורם שממנו הוא שוקל/מבקש לקבל זכות. במסגרת זו, יש לציין למי יועברו סמכויות העובד במהלך תקופת הצינון הפנימי.
- 2) נסיבות אישור ההסדר - עריכת הסדר כאמור תהא בתיאום ובהסכמת הממונים על העובד והייעוץ המשפטי של המשרד שבו מועסק העובד, ובזמן אמתי. לעניין זה יובהר כי לעובד

 הנחיות נציב שירות המדינה	הגבלות לאחר פרישה
תאריך: י"ג באלול התש"פ, 2 בספטמבר 2020 מספר הנחיה: 4.5	אופן הטיפול בבקשות למתן היתר - הגבלות לאחר פרישה

הפורש אין זכות לדרוש "צינון פנימי" רק לצורך קיצור תקופת הצינון שנקבעה בחוק. כאמור, תקופת צינון פנימית ממושכת שתיקבע לעובד עלולה לעיתים לפגוע בתפקודו בשירות המדינה ואף לייצר אבטלה סמויה, ולכן הסדר כאמור ייערך בראש ובראשונה לצורך מניעת החשש לניגוד עניינים, בהתאם להנחיית היועץ המשפטי של המשרד ובתיאום עם הממונים על העובד.

ז. יובהר לעניין זה, כי תקופת צינון פנימי שנקבעה לעובד טרם פרישתו משירות המדינה, אינה נמנית מבחינה פורמאלית על שנת הצינון לאחר הפרישה הקבועה בחוק. יחד עם זאת, תקופת צינון פנימי שהוכרה בהתאם לשיקולים המפורטים לעיל, עשויה להוות שיקול מקל בין שאר שיקולי הוועדה למתן היתרים בבואה לדון ולהחליט בבקשת העובד לקיצור תקופת הצינון החלה עליו מכוח החוק. דהיינו, הצינון הפנימי מהווה כשיקול תומך החלטה לקיצור תקופת הצינון מכוח החוק, בכפוף למכלול נסיבות העניין, ואין הכרח שכל תקופת הצינון הפנימי תילקח בחשבון, אם בכלל.

5. אופן הגשת הבקשות לוועדה למתן היתרים

- א. בהתאם לתקנות שירות הציבור, עובד המעוניין בקבלת היתר לפי חוק הצינון, יגיש לוועדה בקשה בכתב, בארבעה עותקים, ובה יפרט בין היתר את הפרטים המנויים בתקנה 1 ו-20 לתקנות שירות הציבור.
- ב. את הבקשה יש להגיש למזכירות בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, ויצורף לה תצהיר בכתב שבו יאמת העובד את טענותיו העובדתיות אותן טוען בבקשתו (תצהיר בג"צי).
- ג. כאמור, הוועדה הוקמה ופועלת מכוח סעיף 11 לחוק הצינון, והיא מורכבת משופט בית משפט מחוזי העומד בראשה, ושני חברים נוספים - האחד הוא עובד בשירות הציבור והשני נציג ציבור שאינו נמנה על העובדים המועסקים בשירות הציבור.
- ד. על-פי תקנה 6 לתקנות שירות הציבור, הוועדה רשאית לדון ולהכריע בבקשה על יסוד החומר בכתב שהוגש אליה בלבד.

6. גמול לעובדים הפורשים משירות המדינה עליהם חל חוק הצינון

- א. בהתאם להחלטת הממשלה מס' 2715 מיום י"א בסיוון התשע"ז (5.6.2017) (להלן - "**החלטת הממשלה**"), ולפסקה 43.641 לתקשי"ר, עובד הפורש משירות המדינה זכאי בכפוף לאמור ולתנאים שנקבעו בהחלטת הממשלה לגמול בשל הגבלות לאחר פרישה מהשירות.
- ב. בהחלטת הממשלה נקבעו שני מסלולים לזכאות לתגמול כאמור, וזאת בהתאם למשרתו של העובד הפורש ובשים לב למאפייני המשרות בהן נדרשת, ככלל, תקופת צינון משמעותית יותר בהתאם להנחיית היועץ:
  - (1) מסלול זכאות "אוטומטי" לגמול - עובד שמשרתו נמנית על המסלול האוטומטי זכאי לתגמול ללא צורך באישור פרטני מנציב שירות המדינה והממונה על השכר או מי מטעמם (להלן - "**הגורמים המוסמכים**"). על מסלול זה נמנות סוגי המשרות שנקבעו בהחלטת הממשלה אשר מפורטות בפסקה 43.641 לתקשי"ר.

הגבלות לאחר פרישה	 הנחיות נציב שירות המדינה
אופן הטיפול בבקשות למתן היתר - הגבלות לאחר פרישה	תאריך: י"ג באלול התש"פ, 2 בספטמבר 2020 מספר הנחיה: 4.5

עובד שמשרתו נמנית על המסלול האוטומטי יפנה בתוך 45 ימים מפרישתו באמצעות האחראי במשרדו אל מנהל הסגל הבכיר בנציבות בבקשה לתגמול בשל הגבלות לאחר פרישה.

2) מסלול רגיל - מיועד לכלל העובדים שמשרתם אינה נמצאת ברשימת המשרות שחל עליהן מסלול הזכאות האוטומטי. פורש המעוניין כי הגורמים המוסמכים ידונו בבקשתו לקבלת תגמול יגיש בקשה באמצעות האחראי במשרד שממנו פרש בהתאם לנוהל שנקבע בתקשי"ר. על הבקשה להיות מוגשת לא יאוחר מ-45 ימים מיום פרישתו של העובד משירות המדינה (לא סיום התפקיד).

ג. יובהר, כי בקשה לתגמול בשל הגבלות לאחר פרישה אינה תלויה בפנייה של העובד הפורש לוועדה למתן היתרים לפי חוק הצינון כאמור בנוהל זה, והגורמים המוסמכים ידונו בבקשה לתגמול בהתאם לתנאים שנקבעו בהחלטת הממשלה. החלטת הגורמים המוסמכים, כאמור יכולה להינתן לפני החלטת הוועדה למתן היתרים ואף במקרים שלא הוגשה בקשה לוועדה בכלל. אולם, אם ניתנה בעניינו של הפורש החלטה של הוועדה, עליו לצרף את ההחלטה לבקשה לקבלת התגמול. במקרה שהתקבלה החלטה בעניינו של המבקש על-ידי הוועדה למתן היתרים, יוכלו הגורמים המוסמכים להתחשב בקבוע בהחלטה ובנימוקיה.

ד. בהתאם להחלטת הממשלה, ככל שבתקופת הזכאות לתגמול, תהא לפורש הכנסה מעבודה – כשכיר, כעצמאי או מכל מסגרת העסקה אחרת, תקוזז הכנסת הפורש בתקופה זו מסכום התגמול החודשי לו הוא זכאי, וזאת באופן שייקבע על-ידי הגורמים המוסמכים.

ה. כמו כן, בהתאם להחלטת הממשלה, אם התקבלה החלטה על-ידי הגורמים המוסמכים לאשר בקשה לתגמול או אם הבקשה אושרה במסלול האוטומטי, אין בכך כדי להשליך על עמדת המדינה בפני הוועדה למתן היתרים לעניין תקופת הצינון הראויה, לרבות התחשבות אפשרית בתקופת צינון פנימי או צינון בפועל.

ו. לאור האמור לעיל, פניה לתגמול במסלול האוטומטי ובקשה לתגמול במסלול הרגיל יוגשו לגורמים המוסמכים, לא יאוחר מ-45 ימים ממועד הפרישה, וזאת ללא תלות בהגשת בקשה לוועדה לפי חוק הצינון. בקשות שיוגשו באיחור לא יטופלו.

ז. ניתן לעיין בנוהל הגשת בקשות לגמול בשל הגבלות לאחר פרישה משירות המדינה, הקבוע בסעיף 43.64 לתקשי"ר.

 הנחיות נציב שירות המדינה	הגבלות לאחר פרישה
תאריך: י"ג באלול התש"פ, 2 בספטמבר 2020 מספר הנחיה: 4.5	אופן הטיפול בבקשות למתן היתר - הגבלות לאחר פרישה

נספח א'

בבית המשפט המחוזי בירושלים
בשבתו כוועדה למתן היתרים
לפי חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969

בקשה למתן היתר לפי סעיף 4(ג) לחוק שירות הציבור

להלן בקשה למתן היתר בהתאם לסעיף 4(ג) לחוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה).
תשכ"ט-1969 (להלן - "חוק הצינון")

1. שם המבקש וכתובתו:

שם מלא, מספר ת.ז., כתובת מלאה, כתובת מייל, מס' טלפון/נייד (להלן - "המבקש").

2. שירות הציבור ממנו פרש המבקש:

יש לפרט את תפקידו האחרון של המבקש בשירות המדינה וכן תפקידים קודמים שמילא בשירות המדינה.

3. מועד הפרישה מן התפקיד:

יש לפרט את מועד הפרישה הפורמלי משירות המדינה (סיום יחסי עובד ומעביד), וכן מועדים נוספים רלבנטיים, ככל שישנם, כגון סיום תפקיד, יציאה לחופשת הסתגלות או חופשה אחרת לפני הפרישה וכד'.

4. נסיבות הפרישה:

יש לפרט את נסיבות הפרישה, כגון: סיום קדנציה; פרישה לגמלאות; תחושת מיצוי במשרד; קבלת הצעה מגורם במגזר הפרטי וכו'.

5. תיאור תפקידיו של המבקש בשירות המדינה:

יש לפרט באופן מקיף אודות תפקידיו של המבקש במהלך השנתיים האחרונות לפחות, ובכלל זה תיאור התפקיד וסמכויותיו, לרבות סמכויות שאינן פורמליות, תפקידים שבוצעו בפועל אף אם אינם נכללים בתיאור התפקיד הרשמי, מתח הדרגות הצמוד למשרה וכיוצ"ב.

יש לצרף את תיאורי התפקידים הרשמיים וכל מסמך רלבנטי נוסף.

6. הגורם שבו מבקש המבקש לקבל היתר להיות מועסק:

יש לפרט את פרטי הגורם בו מבקש המבקש להיות מועסק, ופרטי התפקיד המוצע לו.

7. נסיבות קבלת הצעת העבודה:

יש לפרט את כלל נסיבות קבלת הצעת העבודה (כגון: זכיה במכרז; קבלת הצעה מגורם פרטי; פנייה יזומה של המבקש, הצעה מחברת השמה וכד'), לרבות מתי התקבלה ההצעה וביוזמת מי.

 הנחיות נציב שירות המדינה	הגבלות לאחר פרישה
תאריך: י"ג באלול התש"פ, 2 בספטמבר 2020 מספר הנחיה: 4.5	אופן הטיפול בבקשות למתן היתר - הגבלות לאחר פרישה

8. ממשקי עבודה מול החברה וגורמים קשורים לה במסגרת התפקיד הציבורי:

- א. יש לוודא כי הבקשה כוללת את כל הפרטים הדרושים בהתאם לתקנות שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה) (סדרי דין בוועדה), התשל"א-1971.
- ב. יש לפרט את מלוא המידע העובדתי על כלל ממשקי העבודה, לרבות החלטות והמלצות, התכתבויות, ישיבות וכד', שקיבל העובד במסגרת תפקידו בשירות המדינה או עובדים שהיו כפופים לו, כלפי הגורם שממנו אמור לקבל זכות לאחר הפרישה. לעניין זה יש להפריד בין הממשקים שהיו לעובד במהלך עבודתו בשנתיים האחרונות, לבין אלה שהיו בתקופה שקדמה לכך.
- ג. יש לפרט גם סמכויות פוטנציאליות להחלטה או המלצה למתן זכות שהיו למבקש כלפי הגורם ממנו הוא מבקש לקבל זכות לאחר הפרישה, וזאת אף אם לא התקבלו בפועל החלטות או המלצות כאמור או שלא ניתנה בפועל זכות של ממש.
- ד. על הפירוט להתייחס לכמות ולמהות הממשקים, פירוט ההחלטות או ההמלצות שהתקבלו, היקף הסמכות ושיקול הדעת שניתן בידי העובד במסגרת זו, מועדי גמר הטיפול בכל עניין, וכיוצ"ב.
- ה. לגבי החלטות או המלצות שחלפו שנתיים ממועד גמר טיפולו של העובד בהן - יש לציין שמבוקש כי הוועדה תקבע שחלפו שנתיים מיום גמר הטיפול בהחלטה או בהמלצה בהתאם לסעיף 4(ג)(2) לחוק הצינון.
- ו. ככל שמבוקש להכיר בתקופת צינון פנימי כשיקול למתן ההיתר - יש לצרף את ההסדר לניגוד העניינים או ההנחיות בכתב שניתנו לעובד בזמן אמת בדבר הימנעותו מטיפול בכל עניין הנוגע לגורם ממנו מתבקשת קבלת הזכות, בתיאום עם הממונה על העובד והיועץ המשפטי של המשרד.
- ז. יש לצרף מסמכים רלבנטיים המעידים על המפורט לעיל.

9. הבקשה:

אבקש לקבוע כי בהתאם להוראות סעיף 4(ג) לחוק הצינון אוכל להתחיל לכהן כ_____ החל מיום_____, ללא הגבלות נוספות, בכפוף להוראות סעיפים 2 ו-3 לחוק הצינון.

10. האישור מבוקש, בין היתר, בהסתמך על הנימוקים הבאים:

יש לפרט כל נימוק רלוונטי למתן ההיתר.
ניתן להיעזר בשיקולים המנויים בסעיף 14 לחוק הצינון, בהחלטות קודמות של הוועדה למתן היתרים ובשיקולים ואמות המידה המפורטים בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1711 מיום כ"ו בתמוז התשע"ב (16.7.2012), בנושא גיבוש עמדת המדינה לגבי תקופת הצינון הראויה לפורשים משירות הציבור.

11. אני מצהיר כי אני מודע להוראות סעיפים 2 ו-3 לחוק ומתחייב למלא אחריהן.

_____
חתימה

_____/_____/_____
תאריך

הגבלות לאחר פרישה	הנחיות נציב שירות המדינה
אופן הטיפול בבקשות למתן היתר - הגבלות לאחר פרישה	תאריך: י"ג באלול התש"פ, 2 בספטמבר 2020 מספר הנחיה: 4.5

תצהיר

אני החתום מטה, _____ ת.ז. _____, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר את האמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים לכך בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בכתב כדלקמן:

אני מאשר כי העובדות הכלולות בבקשתי למתן היתר לפי סעיף 4(ג) לחוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969, הן אמת.

_____
חתימה

_____/_____/_____
תאריך

אישור

12.

הנני מאשר בזאת כי ביום _____, הופיע בפני, עו"ד _____, מר _____, ת.ז. _____ / המוכר לי באופן אישי, ולאחר שהוזהרתי כי עליו להצהיר את האמת וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים לכך בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות תצהירו דלעיל וחתם עליו בפני.

_____
עו"ד